

HANDLEIDING

STAP VOOR STAP
VERTROUWD MET HET GEBRUIK
VAN SONDEVOEDING THUIS

1 VOORWOORD

Stap voor stap vertrouwd met het gebruik van sondevoeding thuis

In uw handen heeft u de handleiding voor het gebruik van sondevoeding thuis. Het gebruik van sondevoeding is een ingrijpende situatie. Met deze handleiding proberen we u zo goed mogelijk te ondersteunen bij het gebruik zodat u met vertrouwen zelf aan de slag kunt gaan.

Zo leest u deze handleiding

In deze handleiding nemen we u stap voor stap mee in het gebruik. Van opbouwschema en instelling van de (eventuele) voedingspomp tot de verzorging van uzelf en de apparatuur. U kunt dus de volgorde van de handleiding volgen. Daarnaast kunt u via het trefwoordenregister direct naar het onderwerp zoeken waar u over wilt lezen.

Voor wie is deze handleiding gemaakt?

Deze handleiding is gemaakt voor patiënten, ouders of verzorgers, mantelzorgers en hulpverleners, die te maken hebben met het gebruik van sondevoeding in de thuissituatie.

Goed om te weten: we richten ons tot de volwassen gebruiker van sondevoeding. Is de informatie anders voor kinderen? Dan maken we dit kenbaar met een speciaal icoon, zie hieronder:

informatie voor kinderen

tip of advies

achtergrondinformatie

Op www.sorgente.nl vindt u ruim 20 instructievideo's over het dagelijks gebruik van sondevoeding.

*Sorgente BV
Voedingsverpleegkundigen, productspecialisten en medewerkers
van het Klantenteam sondevoeding*

'Ik vind het fijn dat ik mensen kan helpen om alles rondom hun voeding zo goed mogelijk te regelen.'

*Anouk Beene
voedingsverpleegkundige
Sorgente*

2 INHOUDSOPGAVE

1	Voorwoord	3
2	Inhoudsopgave	4
3	Sorgente	7
4	De eerste dagen met sondevoeding thuis	9
5	Persoonlijke gegevens	10
6	Toediening sondevoeding via de voedingspomp	12
6.1	Stappenplan aansluiten pompset	12
6.2	Berekenen inloopsnelheid	13
6.3	Tussenstukjes	13
6.4	Flocare Infinity voedingspomp	14
6.5	Amika voedingspomp	16
6.6	Kangaroo Joey voedingspomp	18
7	Toediening sondevoeding via zwaartekracht	20
7.1	Rolregelklem	20
7.2	Stappenplan aansluiten toedieningssysteem	20
7.3	Controleren van de inloopsnelheid	20
7.4	Berekenen van de inloopsnelheid	20
7.5	Tussenstukjes	21
8	Toediening sondevoeding via een spuit	22
8.1	Porties	22
8.2	Stappenplan toedienen sondevoeding via een spuit	22
8.3	Tussenstukjes	23
9	Richtlijnen voor het gebruik	24
9.1	Controle juiste ligging van de neusmaagsonde	24
9.2	Aanhangtijden sondevoeding	25
9.3	Bewaren van sondevoeding	25
9.4	Verwisselen sondevoeding	25
9.5	Temperatuur sondevoeding bij toediening	26
9.6	Eten en drinken naast sondevoeding	26
9.7	Toedienen van medicijnen via een voedingssonde	26
9.8	Vervangen van hulpmiddelen	27
9.9	Bewaren van reeds in gebruik genomen hulpmiddelen	27
9.10	Doorspuiten van de sonde	28
10	Onderhoud en reiniging van uw voedingspomp	29
10.1	Richtlijnen reinigen	29
10.2	Technisch onderhoud voedingspomp	29

11 Verzorging	30
11.1 Uw mond, gebit en neus verzorgen	30
11.2 Neus- en wangpleister verwisselen	30
11.3 Een PEG-katheter verzorgen	31
11.4 Een gastrostomie (ballon) katheter of button verzorgen	32
11.5 Een PEG-J katheter verzorgen	33
11.6 Een jejunostomie katheter verzorgen	33
12 Complicaties bij gebruik sondevoeding	34
12.1 Misselijkheid en braken	34
12.2 Diarree	34
12.3 Obstipatie	35
12.4 Irritatie van neus, keel of slokdarm	35
12.5 Klachten fistelkanaal	35
12.6 Verstopte sonde	36
12.7 Uitvallen van voedingssonde	37
13 Bestellen	38
13.1 De eerste bestelling doet uw diëtist of arts	38
13.2 De volgende bestelling: zelf bestellen	38
13.3 Online bestellen	39
13.4 Klantenteam Sondevoeding	39
13.5 Klantenteam KinderCare	39
14 Stoppen en retourneren	40
14.1 Stoppen met sondevoeding? Laat het ons weten	40
14.2 Hoe kunt u retourneren?	40
14.3 Voorwaarden retourneren sondevoeding en toebehoren	41
15 Verklarende woordenlijst en trefwoordenregister	42
16 Disclaimer, Privacy statement en Algemene voorwaarden	44

3 SORGENTE

U, uw partner of uw kind heeft sondevoeding nodig. Sorgente zal u hierbij ondersteunen. Naast het leveren van de voeding, hulpmiddelen en toebehoren kunnen onze deskundige medewerkers al uw vragen beantwoorden en u persoonlijk advies geven bij het gebruik van de voeding. Ingeval van spoed zijn wij 24 uur per dag telefonisch beschikbaar. U kunt dus altijd op ons rekenen.

Specialist in medische voeding

Sorgente wil mensen helpen die door een medische noodzaak zijn aangewezen op het gebruik van medische voeding thuis. Wij geloven dat een juist gebruik van medische voeding bijdraagt aan de kwaliteit van leven, het herstel bij ziekte en het voorkomen van complicaties.

Starten met sondevoeding

Uw diëtist of arts heeft u medische voeding voorgeschreven en dient het voorschrift in bij Sorgente. Een medewerker van het Klantenteam van Sorgente neemt telefonisch contact op om de eerste bestelling af te stemmen. Indien gewenst wordt er ook een afspraak met onze voedingsverpleegkundige ingepland voor het geven van een instructie over het gebruik van sondevoeding.

Ons team sondevoeding staat voor u klaar

Bij Sorgente staat een team van in sondevoeding gespecialiseerde medewerkers voor u klaar. Het gaat om gediplomeerde voedingsverpleegkundigen, medewerkers van de Klantenteams en productspecialisten/diëtisten:

- De voedingsverpleegkundigen verzorgen - indien gewenst - bij de start een instructie over het gebruik van de voedingspomp en het toedienen van sondevoeding. Dit vindt plaats op de door u gewenste locatie. Ook als er een probleemanalyse gewenst is dan plannen we een afspraak met een voedingsverpleegkundige in.
- Voor vragen en hulp bij het bestellen staat het Klantenteam op werkdagen telefonisch voor u klaar.
- Onze productspecialisten zijn diëtisten gespecialiseerd in medische voeding en kunnen u helpen bij specifieke vragen over de voeding.

Bereikbaarheid en contactgegevens Sorgente

De medewerkers van onze Klantenteams zijn alle werkdagen bereikbaar. De actuele openingstijden kunt u zien op onze website.

Klantenteam Sondevoeding voor volwassen gebruikers

- telefoon : 030 - 634 62 69
- e-mail : teamsondevoeding@sorgente.nl

Voor ouders van kinderen (tot 18 jaar) staat het Klantenteam KinderCare klaar. Dit team is gespecialiseerd in sondevoeding bij kinderen:

Klantenteam KinderCare

- telefoon : 030 - 634 62 64
- e-mail : teamkindercare@sorgente.nl

Spoednummer (buiten kantoortijden)

Wanneer er complicaties zijn die ervoor zorgen dat u geen sondevoeding meer kunt toedienen is er sprake van een spoedsituatie. Ingeval van spoed kunt u ons buiten kantoortijden bereiken via telefoonnummer: 030 - 634 62 69.

4 DE EERSTE DAGEN MET SONDEVOEDING THUIS

Op deze pagina vindt u in het kort alle informatie om de eerste dagen op te starten met sondevoeding thuis.

De instructie

U bent gestart met sondevoeding. Voor het toedienen van sondevoeding heeft u een instructie gekregen van het ziekenhuis, de thuiszorgorganisatie of de voedingsverpleegkundige van Sorgente. De sondevoeding wordt voor 14 dagen bij u thuis geleverd.

Let op: wanneer u gebruikmaakt van een voedingspomp van Sorgente, dan dient u de bruikleenkaart binnen 14 dagen ingevuld terug te sturen. Deze kaart vindt u aan de omslag van deze handleiding.

Begeleiding na een instructie via Sorgente

Twee dagen na de start met sondevoeding thuis neemt onze voedingsverpleegkundige telefonisch contact met u op om te vragen hoe het gaat. In dit gesprek kunt u al uw vragen stellen en wordt u uitgelegd hoe u een volgende bestelling kunt plaatsen. U kunt altijd eerder telefonisch contact met ons opnemen.

Let op: de voedingsverpleegkundige belt met een anoniem nummer.

Begeleiding na een instructie buiten Sorgente

Onze voedingsverpleegkundige of klantenteammedewerker neemt 2-9 dagen na de start met sondevoeding thuis telefonisch contact met u op om te vragen hoe het gaat. In dit gesprek wordt ook uitgelegd hoe u de volgende bestelling kunt plaatsen. Als u vragen heeft kunt u deze op dat moment stellen, maar u kunt ook altijd eerder contact met ons opnemen.

Einde vergoedingsperiode

Uw machtiging kan vanaf dag 14 verlopen. U kunt de exacte datum terugvinden op de pakbon en online in uw 'Mijn Sorgente' account. Wanneer u langer sondevoeding nodig heeft raden wij u aan om contact op te nemen met uw diëtist of arts om de machtiging te laten verlengen.

Ingeval van spoed kunt u ons buiten kantoortijden bereiken via het telefoonnummer: 030 – 634 62 69.

5 PERSOONLIJKE GEGEVENS

Uw klantnummer :

Naam voedingsverpleegkundige van Sorgente :

Spoednummer Sorgente : 030 – 634 62 69

Vergoedingsperiode

1 e machtiging :

1 e verlenging van uw machtiging :

2 e verlenging van uw machtiging :

3 e verlenging van uw machtiging :

NB: U vindt deze informatie op uw pakbon of online via uw 'Mijn Sorgente' account.

Voedingsvoorschrift

Soort voeding :

Totaal aantal ml per 24 uur :

Wijze van toediening

Met pomp Soort :

Continu:

Inloopsnelheid ml / uur

Met tussenpozen : / dag

Inloopsnelheid ml / uur

Zonder pomp Portietoediening / dag

..... ml

Zwaartekracht ml /

..... druppels / minuut

Neusmaagsonde

Nee Ja:

Datum ingebracht	Datum vervanging	Gemeten ph-waarde na het inbrengen
.....	datum: ph-waarde:
.....	datum: ph-waarde:
.....	datum: ph-waarde:

Let op: Mocht er vaker dan 3 keer een sonde ingebracht moeten worden, dan verzoeken wij u om thuiszorg in te schakelen. Onze telefonische hulpverlening blijft altijd beschikbaar voor u.

Opbouwschema

Nee Ja:

Dag	Datum	Inloopsnelheid in ml / uur
1
2
3
4

Omschrijving materialen	Artikelnummer	Notitie
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Uw notities

.....

.....

.....

.....

6 TOEDIENING SONDEVOEDING VIA DE VOEDINGSPOMP

In dit hoofdstuk leest u over het gebruik van de meest voorkomende voedingspompen. U leert hoe u de pompset kunt aansluiten en hoe u de inloopsnelheid kunt berekenen.

Er zijn diverse typen voedingspompen. Mogelijk ziet uw voedingspomp er anders uit.

Zo staat het driewegkraantje dicht.

6.1 Stappenplan aansluiten pompset

Een voedingspomp is een hulpmiddel om sondevoeding toe te dienen. Hiervoor is een pompset nodig. Door de voedingspomp op de juiste manier in te stellen, kunt u de inloopsnelheid van de voeding regelen.

Wanneer de accu van de pomp is opgeladen, dan werkt deze ongeveer 24 uur. Gedurende die tijd bent u mobiel.

Hieronder vindt u een stappenplan voor het aansluiten van de pompset.

1. Verzamel alle benodigde materialen: de sondevoeding, de voedingspomp, de pompset en spuiten.
2. Was uw handen.
3. Controleer de houdbaarheidsdatum van de sondevoeding op de verpakking of doos.
4. Zwenk de fles sondevoeding rustig heen en weer en zet de sondevoeding klaar met de opening naar boven.
5. Neem de pompset uit de verpakking en sluit deze aan op de sondevoeding. Mogelijk heeft u hiervoor nog een extra tussenstukje nodig. In paragraaf 6.3 vindt u meer informatie over tussenstukjes.
6. Plaats de sondevoeding in het frame van de rugzak.
7. Plaats de pompset en vul deze met behulp van de vulfunctie van de voedingspomp.
8. Stel de voedingspomp in op de juiste inloopsnelheid.
9. Voor het aansluiten van de sondevoeding: controleer de ligging van uw neusmaagsonde en doorgankelijkheid van de sonde.
10. Spuit de sonde door met 20 ml lauw water. U leest meer over het doorspuiten van de sonde in hoofdstuk 10. Bij kinderen dient u een andere hoeveelheid water aan te houden. Volg de richtlijnen in onderstaand tekstvak.

Houd de volgende richtlijnen aan:

- baby: 2 - 5 ml
- peuter: 5 - 10 ml
- kind: 10 - 20 ml

11. Sluit de pompset aan op de sonde.
12. Start de voedingspomp.

Wanneer u de pompset loskoppelt van de sonde is het raadzaam om beide uiteinden te reinigen in warm water. Zo zorgt u voor een schone verbinding en heeft u minder kans dat deze vast komt te zitten.

6.2 Berekenen inloopsnelheid

De inloopsnelheid is voorgeschreven door uw diëtist of arts. U vindt dit in hoofdstuk 5.

U kunt de inloopsnelheid ook zelf berekenen: deel de totale hoeveelheid sondevoeding (aantal ml) dat u moet gaan gebruiken door het aantal uren waarin dat ingelopen moet zijn.

Een rekenvoorbeeld:

1.000 ml* sondevoeding in 8 uur = $1.000 : 8 = 125$ ml per uur

2.000 ml sondevoeding in 24 uur = $2.000 : 24 = 84$ ml per uur

* 1.000 ml = 1 liter

Pompstand 21 ml/uur = 500 ml gedurende 24 uur

Pompstand 42 ml/uur = 1.000 ml gedurende 24 uur

Pompstand 63 ml/uur = 1.500 ml gedurende 24 uur (1 liter loopt 16 uur)

Pompstand 84 ml/uur = 2.000 ml gedurende 24 uur (1 liter loopt 12 uur)

Pompstand 100 ml/uur = 2.400 ml gedurende 24 uur (1 liter loopt 10 uur)

Houd er bij het berekenen van de inloopsnelheid rekening mee dat u de voeding op voor u comfortabele tijden kunt wisselen. Om te voorkomen dat u midden in de nacht moet wisselen kunt u bijvoorbeeld de 1.000 ml verpakking gebruiken voor de avond én nacht.

Een rekenvoorbeeld voor portie-toediening:

100 ml in 30 minuten is pompstand 200 ml/uur

200 ml in 30 minuten is pompstand 400ml/uur

6.3 Tussenstukjes

ENFit is het meest gebruikte type aansluiting voor sondevoeding. Een andere aansluiting is de Nutrisafe2. Om deze aansluitingen passend te maken kunnen er extra tussenstukjes nodig zijn om de pompset aan te sluiten op de voedingssonde.

ENFit aansluiting

De meeste voedingssondes en toedieningssystemen hebben een ENFit uiteinde. Dit past direct aan elkaar. Er zijn geen tussenstukjes nodig, zie onderstaande afbeelding.

Nutrisafe2 aansluiting

Gebruikt u de Nutrisafe2? Dan zijn er tussenstukjes nodig om de pompset aan te sluiten op de voedingssonde. Op de afbeelding kunt u zien welk tussenstukje nodig is.

6.4 FLOCARE INFINITY VOEDINGSPOMP

Batterijduur (pompsnelheid 125 ml/uur): 24 uur
Laadtijd: 6 uur

6.4.1 Aansluiten

1. Neem de pompset uit de verpakking. Verwijder het transparante afsluitdopje aan het uiteinde en plaats het uiteinde van de pompset in een schoon kopje of glas, zodat de voeding niet op de tafel of vloer druppelt.
2. Draai het paarse afsluitdopje van de fles af en verwijder het transparante dopje van de spike, druk de spike stevig naar beneden in de kruisvormige opening en schroef het systeem goed aan op de fles. De spike zit aan het begin van het toedieningsysteem.
3. Plaats de fles in het plastic frame met de aansluiting gericht naar de onderzijde.
4. Open het deurtje van de voedingspomp naar u toe, richt de open zijde van het passtukje naar de voedingspomp en plaats het flexibele deel om de rotor. Trek het passtukje een beetje naar rechts en duw of plaats het in de voedingspomp. Sluit het deurtje: u hoort een klikgeluid.
6. Druk op de ON/OFF toets totdat u een piepsignaal hoort om de pomp in te schakelen. De voedingspomp controleert zichzelf. Onderaan op de display verschijnt het woordje **VOLUME**. Het getal dat boven **VOLUME** staat is de hoeveelheid sondevoeding, die al is gegeven door de voedingspomp.
7. Druk op toets **FILL SET** totdat u een piepsignaal hoort. De voedingspomp gaat automatisch de pompset vullen. Op de display ziet u **FILL SET** staan. Deze **FILL SET** functie stopt automatisch.
8. Is het systeem niet helemaal gevuld? Druk nogmaals op toets **FILL SET**. Overigens kunt u met deze toets ook de vulfunctie stoppen. Vul de pompset tot net na het kraantje. Zo blijft de schroefdraad van het uiteinde van de pompset schoon.
9. Op de display verschijnt nu **RATE + ML/H**.

6.4.2 Instellen inloopsnelheid

1. Stel de juiste inloopsnelheid in met de toetsen + en -.
2. Sluit de pompset aan op de voedingssonde.
3. Druk hierna 1 keer op toets **START/STOP**.
4. Als de inloopsnelheid al eerder is ingesteld, dan kunt u dit controleren door 1 keer op toets **ML/H** te drukken.

6.4.3 Instellen dosis / hoeveelheid (wanneer u een vaste hoeveelheid in een bepaalde tijd wilt geven)

1. Druk op toets **START/STOP** zodat de FloCare Infinity voedingspomp in de pauzestand komt.
2. Activeer dosisfunctie door toets **DOSE=VOL** in te drukken.
3. De melding **CONT** verschijnt op de display.
4. Stel de juiste dosis/hoeveelheid in met de toetsen + en -.
5. Druk hierna 1 keer op toets **START/STOP**.

6.4.4 Resetten of clearen van alle instellingen (indien meldingen blijven)

1. Druk op toets **START/STOP**: de Infinity staat in de pauzestand.
2. Druk nu minimaal 5 seconden op toets **CLR**: de voedingspomp is gereset.
3. Stel de juiste inloopsnelheid in met de toetsen + en -.

Op www.sorgente.nl vindt u een filmpje waarin alle handelingen over het gebruik van de FloCare Infinity voedingspomp worden getoond:
www.sorgente.nl/voorlichtingsfilms-sondevoeding

6.4.5 Oplossen alarmen

1. Kijk op de display welke melding er staat.
2. Druk 1 keer op toets **START/STOP** om het piepsignaal te stoppen.
3. Los het alarm op: raadpleeg onderstaand overzicht van veelvoorkomende alarmen. Staat uw melding er niet bij, raadpleeg dan **H 10.1** Onderhoud en reiniging van uw voedingspomp.
4. Druk hierna 1 keer op toets **START/STOP** om de voedingspomp weer te starten.

Melding	Betekenis	Oplossing
PUSH START	<ul style="list-style-type: none"> • Pomp staat 3 minuten of langer in pauzestand. 	<ul style="list-style-type: none"> • Druk 1 keer op start/stop toets: pauze wordt verlengd. • Druk nogmaals op start/stop toets: de pomp wordt gestart.
AIR	<ul style="list-style-type: none"> • Lucht in pompset. • Fles is leeg. • Luchtsensor is vuil. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontlucht pompset m.b.v. fill set knop. • Zorg voor volle fles. • Reinig luchtsensor. (Zie H 10.1) • Schakel de pomp geheel uit en start daarna weer opnieuw op.
OCC IN	<ul style="list-style-type: none"> • Knik, beknelling of verdraaiing in pompset tussen voeding en pomp. • Druksensorzone is verontreinigd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hef de knik, beknelling of verdraaiing tussen voeding en pomp op. • Reinig de druksensorzone: de sensoren bevinden zich achter het deurtje. (Zie H 10.1)
OCC OUT	<ul style="list-style-type: none"> • Knik, beknelling of verdraaiing in pompset tussen pomp en sonde. • Driewegkraantje staat dicht. • Druksensorzone is verontreinigd. • Voedingssonde niet doorgankelijk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hef de knik, beknelling of verdraaiing op. • Verwijder pompset en installeer pompset opnieuw en start pomp. • Open driewegkraantje. • Reinig druksensorzone. (Zie H 10.1) • Controleer doorgang voedingssonde.
DOOR	<ul style="list-style-type: none"> • Deurtje is niet goed gesloten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sluit het deurtje opnieuw tot u klik hoort.
NO SET	<ul style="list-style-type: none"> • Pompset is niet of niet correct bevestigd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bevestig de pompset opnieuw.
END OF DOSE	<ul style="list-style-type: none"> • De hoeveelheid toe te dienen voeding is gegeven. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stop met dosis instelling: druk op DOSE=VOL en daarna op de CLR toets. Nu komt de instelling op CONT te staan. • Prepareer volgende dosis: druk op DOSE=VOL en ga met de + en - toets naar de juiste hoeveelheid.
PROG	<ul style="list-style-type: none"> • De inloopsnelheid is 0. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stel de inloopsnelheid in.
BATT (pomp blijft werken)	<ul style="list-style-type: none"> • De batterijlading is te laag. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sluit de pomp via de adapter op het lichtnet aan zodat de batterij opgeladen kan worden <i>NB: dit duurt 6 uur.</i>
BATT (knipperende E en F)	<ul style="list-style-type: none"> • Accustoring. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik de Flocare Infinity voedingspomp aangesloten op het lichtnet. <i>NB: blijft het alarm, dan moet de pomp vervangen worden. Neem contact op met het Klantenteam van Sorgente.</i>
ERRA-ERZ of ER01-ER99	<ul style="list-style-type: none"> • Elektronische storing. • Toetsen te snel ingedrukt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Reset de pomp door de CLR toets 5 seconden in te drukken. Schakel de pomp uit en weer aan. • Reinig de sensoren. (Zie H 10.1) <i>NB: blijft het alarm, dan moet de pomp vervangen worden. Neem contact op met het Klantenteam van Sorgente.</i>

6.5 AMIKA VOEDINGSPOMP

Batterijduur (pompsnelheid 125 ml/uur): 24 uur
Laadtijd: 6 uur

6.5.1 Aansluiten

1. Neem de pompset uit de verpakking.
2. Schuif de paarse klem ongeveer 40 tot 50 cm naar beneden, verwijder het transparante afsluitdopje aan het uiteinde en plaats het uiteinde van de pompset in een schoon kopje of glas.
3. Verwijder de beschermhuls aan de bovenzijde en sluit de pompset aan op de voeding.
4. Vul het toedieningssysteem. U heeft hiervoor 2 opties. 1: mbv zwaartekracht, houd de voeding hoger, het systeem vult zich met zwaartekracht. Druk de paarskleurige klem dicht als het systeem is gevuld. Optie 2: via de pomp, dit komt u tegen bij stap 11.
5. Ontgrendel de pompdeur met de blauwe deurhendel en draai naar rechts open.
6. Plaats de pompset met klem (volgens pijlmarkering) in de uitsparing achter het deurtje van de Amika voedingspomp. Plaats de klem zo dat u een klik hoort. (ruimte bovenin met 2 kleine puntjes: de sensoren).
7. Geleid de pompset over het zwarte gedeelte in de voedingspomp naar beneden via de kleine uitsparing aan de onderzijde van de voedingspomp. U kunt de pompset er gewoon in leggen.
8. Sluit nu de pompdeur: vergrendel de pompdeur door de blauwe deurhendel naar links te draaien. Op het moment dat u het deurtje sluit mag u een flinke ruk aan de boven- en onderkant van de systemen geven, zodat het systeem achter het deurtje goed strak getrokken wordt.
9. Druk nu op toets **ON/OFF**: u hoort vervolgens 3 piepsignalen achter elkaar.
10. De voedingspomp controleert zichzelf: op de display verschijnt nu ml/h
11. Druk op de blauwe toets, daarna op de groene toets: de pompset vult zichzelf. Tijdens het vullen geeft de voedingspomp een paar piepsignalen. Op de vulindicator (op de display) ziet u de voortgang. Het vullen stopt automatisch.
12. Druk op de groene toets: u bent weer bij het beginscherm.

6.5.2 Instellen inloopsnelheid

1. Stel de juiste inloopsnelheid in met de bovenste -/+ toetsen.
2. Druk hierna 1 keer op de toets **START** (groen).

 Deze voedingspomp onthoudt en vermeldt bij het aanzetten de laatst ingestelde inloopsnelheid.

6.5.3 Instellen dosis / hoeveelheid (wanneer u een vaste hoeveelheid in een bepaalde tijd wilt geven)

1. Activeer dosisfunctie door op **MENU** te drukken.
2. Kies in het menu voor **V** en druk op **START**.
3. Activeer de mogelijkheid om een dosering in te vullen door eerst op - te drukken en dan op **START**. U kunt de juiste dosering instellen met de onderste -/+ toetsen.

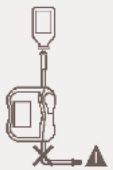

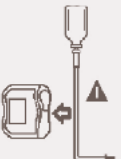
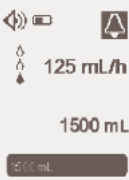

 Op www.sorgente.nl vindt u een filmpje waarin alle handelingen over het gebruik van de Amika voedingspomp worden getoond: www.sorgente.nl/voorlichtingsfilms-sondevoeding

Het volume van het alarmsignaal kunt u als volgt instellen:

1. Druk op de knop menu op de pomp.
2. Kies in het menu voor het speakersymbool en druk op - of + om te selecteren.
3. Druk op de **START** toets om te bevestigen.

6.5.4 Oplossen alarmen

1. Kijk op de display welke melding er staat.
2. Druk 1 keer op toets **STOP** om het alarm te stoppen.
3. Los het alarm op: raadpleeg het overzicht van veelvoorkomende meldingen. Staat uw melding er niet bij, raadpleeg dan **H 10.1 Onderhoud en reiniging van uw voedingspomp**.
4. Toets op **START** om de voedingspomp weer te starten.

Melding	Betekenis	Oplossing
Geluidssignaal + knipperen led lampje + luidspreker symbool	<ul style="list-style-type: none"> • De pomp is ingeschakeld, maar is niet binnen 1 minuut in werking gesteld. 	<ul style="list-style-type: none"> • Start de pomp of schakel uit.
	<ul style="list-style-type: none"> • Lucht in pompset. • Fles is leeg. • Luchtensor is verontreinigd. • Pompset is niet of niet correct bevestigd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontlucht de pompset. • Zorg voor volle fles. • Reinig de luchtensor (2 puntjes). (Zie H 10.1) • Bevestig pompset opnieuw.
	<p>Probleem boven de pomp</p> <ul style="list-style-type: none"> • Knik, beknelling of verdraaiing in de pompset tussen voeding en pomp. • Ook bekend als 'Upstream Occlusion'. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hef de knik, beknelling of verdraaiing op. • Installeer de pompset opnieuw, sluit het deurtje en trek het systeem strak met een flinke ruk aan boven- en onderzijde (zie 6.5.1, punt 8)
	<p>Probleem onder de pomp</p> <ul style="list-style-type: none"> • Knik, beknelling of verdraaiing in de pompset tussen pomp en voedingssonde. • Eventueel: kraantje of klem staat nog dicht. • Voedingssonde is niet doorgankelijk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hef de knik, beknelling of verdraaiing op. • Verwijder de pompset, installeer de pompset opnieuw en start de pomp. • Zet kraantje of klem open. • Controleer de doorgang van de voedingssonde.
	<ul style="list-style-type: none"> • Pompdeur is niet goed gesloten. • Pompdeur uit verankering. • Pompdeur defect. 	<ul style="list-style-type: none"> • Open de pompdeur en sluit deze opnieuw. • Bevestig de pompdeur. • Vernieuw de pompdeur.
	<ul style="list-style-type: none"> • Pompset is foutief of helemaal niet ingevoerd. • Verkeerde pompset ingevoerd. • Uitsparing klem en Y-wissel is verontreinigd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Plaats de pompset opnieuw. • Plaats juiste pompset. • Reinig de uitsparing tussen klem en Y-wissel.
	<ul style="list-style-type: none"> • Ingestelde dosis is bereikt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Beëindig de toediening.
	<ul style="list-style-type: none"> • Lege batterij. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sluit de pomp aan op de netspanning.
	<ul style="list-style-type: none"> • Interne apparaatfout. 	<ul style="list-style-type: none"> • Schakel de pomp uit en zet hem weer aan. <i>Indien dit niet werkt: neem contact op met het Klantenteam van Sorgente.</i>

6.6 KANGAROO JOEY VOEDINGSPOMP

Batterijduur (pompsnelheid 125 ml/uur): 18 uur
Laadtijd: 6 uur

6.6.1 Aansluiten

1. Druk op **ON/OFF** rechtsonder op het bedieningspaneel.
2. Open de blauwe klep waarmee de laadruimte van de pompset is afgesloten.
3. Laad een pompset:
 - Pak de vingerlip op de klep vast en duw deze in de linker opening.
 - Pak de zwarte ringhouder vast en trek de slang voorzichtig rond de rotor. Trek op aan de houder en schuif in de rechteropening.
 - Druk de vingerlip vast zodat de klep goed op zijn plaats zit.
 - Sluit de blauwe klep.

Belangrijk: in het scherm moet nu staan **SET GELADEN**.

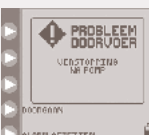

Op het moment dat u de Kangaroo Joey voedingsspomp activeert via de ON/OFF toets geeft deze voedingsspomp via een keuzemenu aan wat u moet doen. U wordt stapsgewijs door de informatie op de display geleid. Wanneer u de Kangaroo Joey voedingsspomp eerder heeft ingesteld, dan wordt u gevraagd of u de instellingen wilt behouden of wissen. U kunt alle stappen invoeren met de toetsen op de linkerkzijde van de display.

6.6.2 Instellen inloopsnelheid

1. Druk op het driehoekje voor **POMP PREPAREREN** om het systeem automatisch te vullen. Indien het systeem (nog) verder gevuld moet worden, kunt u op **HANDMATIG PREPAREREN** drukken.
2. Druk op het driehoekje voor **AANVOER AANPASSEN**.
3. Druk op het driehoekje voor **AANVOER SNELHEID**. Druk op de pijltjes om de snelheid in te stellen en daarna op het driehoekje voor **INVOEREN**.
4. Voor het instellen van een dosis: druk op het driehoekje voor **AANVOER TLV**. Dit kan tot 3.000. Druk daarna op het driehoekje voor **INVOEREN**.
5. Druk op het driehoekje voor **ACTIVEREN** als de voedingsspomp kan worden gestart. Het scherm geeft dan **GEOACTIVEERD** aan.
6. Om de pomp te stoppen drukt u op het driehoekje voor **PAUZEREN**. U kunt ook het driehoekje voor de **ON/OFF** knop ingedrukt houden.
7. Als de voedingsspomp loopt verschijnen er druppeltjes rondom de aanvoersnelheid.
8. Om te voorkomen dat de sonde verstopt raakt kunt u intervallen instellen met pushes van sondevoeding. Gebruik de functie **KTO** (Keep Tube Open). U kunt deze instellen tot 240 minuten.
9. Is er sprake van een alarm dan verschijnt er een melding op de display.

6.6.3 Oplossen alarmen

1. Kijk op de display welke melding er staat.
2. Druk 1 keer op toets **START/STOP** om het piepsignaal te stoppen.
3. Los het alarm op: raadpleeg onderstaand overzicht van veelvoorkomende alarmen.
4. Druk hierna 1 keer op toets **START/STOP** om de voedingspomp weer te starten.

Melding	Betekenis	Oplossing
	<ul style="list-style-type: none"> • Rotor draait niet goed. 	<ul style="list-style-type: none"> • Controleer of de pompset niet beschadigd is en / of foutief om de rotor zit. • Wikkel de slangen opnieuw rond de rotor en druk op DOORGAAN.
	<ul style="list-style-type: none"> • De fles is leeg. • Er is een beknelling, verdraaiing of knik in de pompset tussen de fles en de pomp. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hang een volle fles of verpakking aan. • Hef de beknelling, verdraaiing of knik in de pompset op.
	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een beknelling, verdraaiing of knik tussen de pomp en de sonde. • Sonde is niet goed doorgankelijk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Controleer de pompset en hef de beknelling, verdraaiing of knik in de pompset op. • Spuit de sonde extra door en hef de verstopping van de sonde op. • Is het probleem niet opgelost, controleer dan de ruimte rond de klep in de laadruimte van de pompset op vocht of vuil. Maak het gebied rond de klep schoon. • Is het probleem niet opgelost, laad dan een nieuwe pompset. Prepareer deze en druk op doorgaan om de aanvoer opnieuw te starten.
	<ul style="list-style-type: none"> • De batterij van de pomp is bijna leeg. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sluit de pomp aan op de netstroom om de batterij op te laden. De pomp keert automatisch terug naar het scherm dat actief was voordat dit probleem zich voordeed. De ingebouwde batterij wordt altijd opgeladen als de pomp op netstroom werkt. Het duurt zes uur voordat de batterij volledig is opgeladen.

NB: als het systeem langer dan 24 is gebruikt, dan zal dit worden aangegeven op de display.

 Op www.sorgente.nl vindt u een filmpje waarin alle handelingen over het gebruik van de Kangaroo Joey voedingspomp worden getoond: www.sorgente.nl/voorlichtingsfilms-sondevoeding

7 TOEDIENING SONDEVOEDING VIA ZWAARTEKRACHT

In dit hoofdstuk leest u hoe u sondevoeding toedient door middel van zwaartekracht.

7.1 Rolregelklem

De systemen die geschikt zijn voor zwaartekrachttoediening hebben een rolregelklem. U regelt de toedieningssnelheid van de voeding door de klem naar boven óf naar beneden te draaien. Dan ziet u druppels vallen in de druppelkamer.

7.2 Stappenplan: aansluiten toedieningssysteem

1. Verzamel alle benodigde materialen zoals de sondevoeding, spuit en toedieningssysteem.
2. Was uw handen.
3. Open de verpakking van het toedieningssysteem en draai de rolregelklem en het bijspuitpunt dicht.
4. Zwenk de fles sondevoeding rustig heen en weer en zet de sondevoeding klaar met de opening naar boven.
5. Neem het toedieningssysteem uit de verpakking en sluit deze aan op de sondevoeding.
6. Hang de sondevoeding aan de infuuspaal.
7. Vul de druppelkamer voor 1/3 deel met voeding door even in de druppelkamer te knijpen.
8. Verwijder het afsluitdopje aan het einde van het toedieningssysteem.
9. Draai de rolregelklem open en vul de rest van het toedieningssysteem.
10. Draai de rolregelklem dicht als het toedieningssysteem bijna helemaal gevuld is.
11. Controleer de ligging en doorgankelijkheid van de voedingssonde (raadpleeg eventueel hoofdstuk 11).
12. Spuit de sonde door met minimaal 20 ml lauw water.

Houd de volgende richtlijnen aan:

- baby: 2 - 5 ml
- peuter: 5 - 10 ml
- kind: 10 - 20 ml

13. Sluit het toedieningssysteem aan op de voedingssonde. Mogelijk heeft u hiervoor nog een extra tussenstukje nodig. In paragraaf 7.5 vindt u meer informatie.
14. Draai de rolregelklem open tot u de gewenste toedieningssnelheid bereikt. In paragraaf 7.4 leest u hoe u de inloopsnelheid kunt berekenen.
15. Nadat de sondevoeding is ingelopen spuit u de sonde weer door met lauw water

7.3 Controleren van de inloopsnelheid

Indien u de toedieningssnelheid regelt met de rolregelklem dan moet u regelmatig even controleren of de inloopsnelheid niet is veranderd. Verandering van de inloopsnelheid kan het gevolg zijn van temperatuurschommelingen of bewegingen van het toedieningssysteem. Is dit het geval, dan stelt u de toedieningssnelheid opnieuw in met de rolregelklem.

Op www.sorgente.nl vindt u een filmpje over het toedienen van sondevoeding met behulp van de zwaartekracht: www.sorgente.nl/voorlichtingsfilms-sondevoeding

7.4 Berekenen van de inloopsnelheid

Om de gewenste hoeveelheid sondevoeding in de juiste tijd binnen te krijgen moet u het aantal druppels per minuut instellen. Hiervoor is de standaardberekening: 1 ml = 20 druppels.

Deel het aantal druppels dat u moet gaan gebruiken door het aantal minuten waarin u de sondevoeding wilt laten inlopen. De uitkomst is dan het aantal druppels per minuut. U kunt dit instellen door met de rolregelklem het aantal druppels in te stellen.

Een rekenvoorbeeld:

1.000 ml sondevoeding in 8 uur (8 x 60 minuten = 480 minuten)

1 ml = 20 druppels

1.000 ml x 20 druppels = 20.000 druppels

20.000 druppels : 480 minuten = 42 druppels per minuut

Houd er bij het berekenen van de inloopsnelheid rekening mee dat u de voeding op comfortabele tijden kunt wisselen. Dus niet midden in de nacht.

7.5 Tussenstukjes

ENFit is het meest gebruikte type aansluiting voor sondevoeding. Een andere aansluiting is de Nutrisafe2. Om deze aansluitingen passend te maken kunnen er extra tussenstukjes nodig zijn om het zwaartekrachtstelsel aan te sluiten op de voedingssonde.

ENFit aansluiting

De meeste voedingssondes en toedieningssystemen hebben een ENFit uiteinde. Dit past direct aan elkaar. Er zijn geen tussenstukjes nodig, zie onderstaande afbeelding.

Nutrisafe2 aansluiting

Wanneer u de Nutrisafe2 gebruikt, dan zijn er tussenstukjes nodig om het zwaartekrachtstelsel aan te sluiten op de voedingssonde. Op de afbeelding kunt u zien welk tussenstukje nodig is.

8 TOEDIENING SONDEVOEDING VIA EEN SPUIT

Op deze pagina vindt u informatie over het toedienen van sondevoeding via een spuit.

*Manier 1
om sondevoeding
per spuit toe te dienen:
de spuit leegdrukken.*

*Manier 2
om een portie sondevoeding
per spuit toe te dienen:
op zwaartekracht laten inlopen.*

8.1 Porties

Het toedienen van sondevoeding via een spuit gebeurt altijd in porties. Deze porties worden over de dag verdeeld. De hoeveelheid spreekt uw diëtist of arts vooraf met u af.

U kunt de porties sondevoeding op de volgende manier toedienen:

1. Druk de spuit leeg.
2. Gebruik de spuit als trechter en laat de voeding op de zwaartekracht inlopen.

8.2 Stappenplan: toedienen sondevoeding via een spuit

1. Verzamel alle benodigde materialen, zoals de sondevoeding en de spuit en een bakje water.
2. Was uw handen.
3. Controleer de ligging en doorgankelijkheid van de voedingssonde: spuit lauw water door de sonde (raadpleeg hoofdstuk 10).
4. Zuig de voeding rechtstreeks op uit de fles in de spuit of schenk de voeding in een bakje en zuig de voeding dan rechtstreeks op in de spuit.
5. Sluit de spuit aan op de sonde.
6. Druk de spuit langzaam leeg of laat hem leeglopen op de zwaartekracht.
7. Herhaal deze handeling totdat de gewenste hoeveelheid is gegeven.
8. Hierna spuit u de sonde weer door met lauw water om verstopping te voorkomen.

Op www.sorgente.nl vindt u een filmpje over het toedienen van sondevoeding met behulp van een spuit: www.sorgente.nl/voorlichtingsfilms-sondevoeding

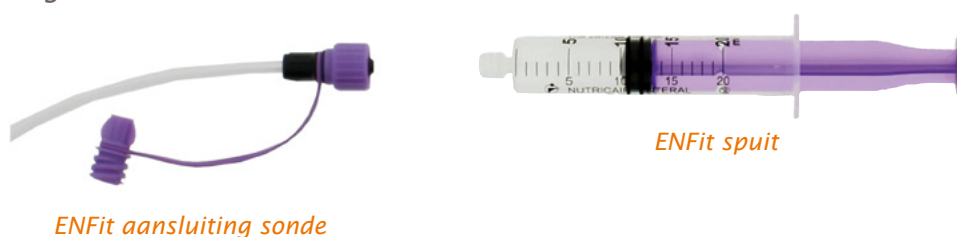
8.3 Tussenstukjes

ENFit is het meest gebruikte type aansluiting voor sondevoeding. Een andere aansluiting is de Nutrisafe2. Om deze aansluitingen passend te maken kunnen er extra tussenstukjes nodig zijn om de spuit aan te sluiten op de voedingssonde.

ENFit aansluiting

De meeste voedingssondes en toedieningssystemen hebben een ENFit uiteinde. Dit past direct aan elkaar. Er zijn geen tussenstukjes nodig, zie onderstaande afbeelding 1.

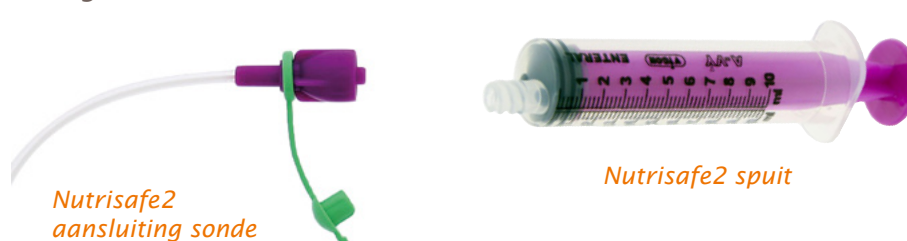
Afbeelding 1

Nutrisafe2 aansluiting

Wanneer u de Nutrisafe2 sonde gebruikt, dan kunt u de Nutrisafe2 spuit hier ook rechtstreeks op aansluiten, zie onderstaande afbeelding 2. Maakt u gebruik van een Nutrisafe2 sonde en wilt u hierop de ENFit spuiten aansluiten, dan heeft u een tussenstukje nodig. Op onderstaande afbeelding 3 kunt u zien welk tussenstukje dan nodig is.

Afbeelding 2

Afbeelding 3

9 RICHTLIJNEN VOOR HET GEBRUIK

In dit hoofdstuk leggen we uit hoe u de ligging van de sonde kunt controleren en waar u op moet letten bij het gebruik van medicijnen. Ook vindt u richtlijnen voor aanhangtijden, houdbaarheid én temperatuur. Verder geven we u informatie over het onderhoud van de hulpmiddelen.

9.1 Controle juiste ligging van de neusmaagsonde

1. Controleer het markeringsstreepje op de sonde en de fixatie van de sonde.
2. Bepaal de zuurtegraad (pH) van het maagsap en kijk hoe het maagsap eruitziet.

In de volgende twee alinea's leggen we beide opties uit.

9.1.1 Controle markeringsstreepje en de fixatie van de sonde

Deze manier van controleren kunt u toepassen bij het verwisselen van de sondevoeding of het toedienen van medicatie.

1. Controleer of het markeringsstreepje op de juiste plaats zit.
2. Controleer of de sonde goed is vastgeplakt.
3. Indien mogelijk: kijk of u de sonde nog achter in de keel ziet liggen en of deze niet (gedeeltelijk) opgekruld in de mond ligt.

Twijfelt u of heeft u vragen? Neem contact op met uw wijkverpleegkundige, (huis)arts of Sorgente (030 - 634 62 69).

9.1.2 Beoordeling maagsap en bepaling zuurtegraad (pH)

Wanneer de sonde (opnieuw) ingebracht wordt of als er het vermoeden is dat het uiteinde van de sonde niet (meer) in de maag ligt – bijvoorbeeld na hevig hoesten, overgeven of aan de sonde trekken – dan is deze manier van controleren het meest gangbaar.

U kunt de zuurtegraad bepalen met een speciale pH strip. Lees voor het gebruik de gebruiksaanwijzing.

Op www.sorgente.nl vindt u een filmpje over de ligging controleren: www.sorgente.nl/voorlichtingsfilms-sondevoeding

Stappenplan meten zuurtegraad (pH) maagsap

1. Leg een spuit en een pH strip klaar.
2. Was uw handen.
3. Koppel – indien van toepassing – de sondevoeding af.
4. Spuit wat lucht (5 tot 10 ml) in de sonde, zodat er geen voeding of water meer in de sonde zit.
5. Trek 1 of 2 milliliter maagsap op met dezelfde spuit.
6. Druppel het maagsap op het gele vierkantje van de strip.
7. Wacht 60 seconden.
8. Houd de strip bij de gekleurde blokjes op het zakje: kijk welk vakje dezelfde kleur heeft. Het getal bij de kleur geeft aan welke pH waarde het maagsap heeft.
9. Is de pH lager of gelijk aan 5.5 dan ligt de sonde hoogstwaarschijnlijk in de maag. U kunt de sondevoeding (her)starten. Is de gemeten waarde > 5.5? Overleg met de (huis)arts, voordat u met de sondevoeding start.

Lukt het niet om een paar druppels maagsap op te trekken? Het kan zijn dat het uiteinde van de sonde niet in het maagsap ligt. Ga dan even op uw zij liggen. Door van houding te veranderen kan het uiteinde van de sonde wel in het maagsap komen te liggen.

Met uitzondering van stap 4 – bij een kind spuit u 2 tot 5 ml lucht in de sonde – kunt u dit stappenplan ook aanhouden voor het meten van de zuurtegraad van het maagsap van uw kind.

9.2 Aanhangtijden sondevoeding

De aanhangtijd is de uiterste houdbaarheid van de gekoppelde voeding. Hieronder staan de richtlijnen voor de aanhangtijden:

- In de originele verpakking : 24 uur
- Overgegoten in een container : 8 uur*
- Kindersondevoeding overgegoten in een container : 4 uur
- Zelfbereide / samengestelde sondevoeding : 1 tot 4 uur (zie verpakking)

* Uitzondering sondevoeding van Nestlé (6 uur), Infatrini en Infatrini Peptisorb (4 uur).

9.3 Bewaren van sondevoeding

U kunt de sondevoeding onder de volgende condities bewaren met behoud van de kwaliteit:

- Verpakking ongeopend : buiten de koelkast tot de houdbaarheidsdatum
- Verpakking geopend met dop erop* : 24 uur in koelkast
- Overgegoten in een container : 24 uur in koelkast
- Zuigelingenvoeding / zelfbereide voeding : volgens gebruiksaanwijzing op de verpakking

* Uitzondering sondevoeding van Nestlé in bolusverpakking van 250 ml met Simplink-aansluiting: Compleat en Isosource Protein Fibre (12 uur)

Houd bij zuigelingenvoeding en voeding - die zelf bereid moet worden - de houdbaarheid en gebruiksaanwijzing aan die op de verpakking staat. Levert dit problemen op met voeden in de nacht? Overleg dan met uw diëtist of arts over een praktische oplossing.

9.4 Verwisselen sondevoeding

Hieronder staat een stappenplan voor het verwisselen van sondevoeding:

1. Zet de voedingspomp stop.
2. - Flocare Infinity voedingspomp: haal de lege fles uit de houder en plaats een nieuwe.
- Amika voedingspomp: haal de lege fles van het haakje in de tas, sluit de volle fles aan en hang deze op aan het haakje.
3. Start de voedingspomp.

9.5 Temperatuur sondevoeding bij toediening

U kunt sondevoeding het best op kamertemperatuur gebruiken. Bewaart u de voeding in de koelkast of op een koele plek? Laat de voeding tijdig op kamertemperatuur komen. Anders kan de voeding ‘koud’ op de maag of in de darmen vallen.

Wanneer de sondevoeding te koud is om te geven mag u het au bain-marie of in de magnetron opwarmen tot kamertemperatuur. Schenk de benodigde portie eerst uit de fles en warm de sondevoeding per portie op. Wij raden af de gehele voeding steeds op te warmen én weer in de koelkast bewaren. Dit heeft namelijk een negatief effect op de kwaliteit van het product. Laat de voeding niet koken. Sommige vitamines gaan dan verloren.

Om sondevoeding op temperatuur te houden kunt u deze inpakken in de rugzak. Bij koud weer draait u een handdoek om de sondevoeding, bij warm weer kunt u er een ingepakt koelelement bij leggen. Let erop dat het koelelement nooit direct op de voeding ligt.

Op www.sorgente.nl vindt u een filmpje over sondevoeding bij koud én warm weer: www.sorgente.nl/voorlichtingsfilms-sondevoeding

9.6 Eten en drinken naast sondevoeding

Sondevoeding kan de ‘gewone’ voeding helemaal vervangen of als aanvulling dienen. Met toestemming van uw diëtist of (huis)arts mag u eten en drinken. Hij/zij bepaalt in welke vorm u normale voeding – naast de sondevoeding – mag gebruiken. Dit kan in vaste, gemalen of vloeibare vorm zijn.

9.7 Toedienen van medicijnen via een voedingssonde

Het heeft de voorkeur om medicijnen oraal in te nemen. Als dit niet mogelijk is dan kunnen de meeste medicijnen via de voedingssonde worden toegediend. Overleg dit eerst met uw arts of apotheker.

We hebben de volgende adviezen voor u:

- Vermaal geen geneesmiddelen die via de mond ingenomen moeten worden en die voorzien zijn van een beschermingslaagje tegen het maagzuur (enteric coated) of die een vertraagde afgifte hebben (toevoeging Retard of Slow Release). Fijnmalen gaat de juiste werking van deze geneesmiddelen namelijk tegen. Ons advies: overleg met uw apotheker of u de medicatie mag fijnmalen.
- Vermeng geen medicijnen met sondevoeding.
- Als u meer dan één medicijn tegelijk moet gebruiken dien deze dan apart toe.
- Spuit de voedingssonde voor én na toediening van elk medicijn door met lauw water (raadpleeg hoofdstuk 9.10 voor een richtlijn voor het aantal milliliters).
- Wanneer u medicijnen op nuchtere maag moet innemen is het verstandig om contact op te nemen met uw (huis)arts of apotheek.

U kunt uw (huis)arts of apotheek vragen of er alternatieven zijn in de vorm van druppels, suspensies, poeders, zetpil of zalf.

9.8 Vervangen van hulpmiddelen

De materialen die u gebruikt om sondevoeding toe te dienen, moeten regelmatig vervangen worden. In onderstaande tabel vindt u de richtlijnen.

Hulpmiddelen sonde	Frequentie (standaard)	Afwijkingen
<ul style="list-style-type: none"> Neusmaagsonde Neusmaag-duodenumsonde 	<ul style="list-style-type: none"> PVC sonde: 1 keer per week PUR sonde: 1 keer per 6 weken Siliconen sonde: 1 keer per 6 tot 12 weken Neusmaag-duodenumsonde: vervanging vindt plaats in het ziekenhuis 	<ul style="list-style-type: none"> Materiaal vertoont bobbelletjes of scheurtjes Aansluitpunt lekt Sonde is verstopt Sonde is langer ingebracht dan de aangegeven periode Sonde is (per ongeluk) verwijderd
<ul style="list-style-type: none"> Gastrostomie (ballon-)katheter of button 	<ul style="list-style-type: none"> Om de 3 maanden 	<ul style="list-style-type: none"> Ballon is gescheurd of lekt Materiaal vertoont bobbelletjes of scheurtjes Aansluitpunt lekt Sonde past niet meer: er is een andere maat nodig
<ul style="list-style-type: none"> PEG katheter PEG-J katheter Jejunostomie 	<ul style="list-style-type: none"> 1 keer per jaar tot 1 keer per 3 jaar (afhankelijk van de soort sonde) Vervanging vindt plaats in het ziekenhuis 	<ul style="list-style-type: none"> Materiaal vertoont bobbelletjes of scheurtjes Terugkerende huidproblemen Aansluitpunt lekt
Hulpmiddelen		
<ul style="list-style-type: none"> Toedieningssysteem 	<ul style="list-style-type: none"> 1 keer per 24 uur 	
<ul style="list-style-type: none"> Spuit voeding Spuit water 	<ul style="list-style-type: none"> Elke dag Na 3 dagen 	
<ul style="list-style-type: none"> Verlengslang toedieningssysteem 	<ul style="list-style-type: none"> 1 keer per 24 uur 	
<ul style="list-style-type: none"> Tussenstukjes, afsluitdopjes, kraantjes etc. 	<ul style="list-style-type: none"> 2 tot 3 keer per week 	
<ul style="list-style-type: none"> Verlengslang button (extensionset) 	<ul style="list-style-type: none"> 1 keer per week 	

9.9 Bewaren van reeds in gebruik genomen hulpmiddelen

Het is belangrijk dat u materialen zoals spuiten, tussenstukjes en afsluitdopjes op een hygiënisch verantwoorde manier bewaart. Dit doet u als volgt:

1. Spoel na gebruik af met schoon water.
2. Droog goed af.
3. Bewaar in een afgesloten bakje in de koelkast.

Gebruikt u een toedieningssysteem met tussenpozen gedurende één dag? Spoel het systeem goed door met water en bewaar het – net als de andere materialen – in een afgesloten bakje in de koelkast.

Containers en plastic flessen kunt u met de hand of in de vaatwasser reinigen. Let er bij gebruik van de vaatwasser op dat de temperatuur niet te hoog is. Dit kan het materiaal aantasten.

Bewaar de materialen nooit op kamertemperatuur of in een glas water. Dit kan bacteriegroei stimuleren met infecties als mogelijk gevolg.

9.10 Doorspuiten van de sonde

Om te voorkomen dat uw sonde niet meer goed doorgankelijk is of verstopt raakt is het belangrijk dat u de sonde 4 tot 6 keer per dag doorspuit met lauw water.

Hiervoor gelden de volgende richtlijnen:

- Baby: 2 - 5 ml
- Peuter: 5 - 10 ml
- Kind: 10 - 20 ml
- Volwassene: minimaal 20 ml

U kunt de sonde op twee manieren doorspuiten:

1. Via het bijspuitpunt van het toedieningssysteem van de pompset.
2. Rechtstreeks op de sonde.

Beide opties leggen we hieronder aan u uit.

9.10.1 Stappenplan doorspuiten via bijspuitpunt van het toedieningssysteem

1. Was uw handen
2. Zet een spuitje en kopje lauw water klaar.
3. Zuig met de spuit 20 ml lauw water op uit het kopje (let op: pas het aantal ml aan naar de aanbevolen hoeveelheid zoals vermeld bij 9.10).
4. Zet de voedingspomp in pauzestand door 1 keer op de toets start/stop te drukken.
5. Aangezien het driewegkraantje per pompset verschilt, volgt nu een uitleg per voedingspomp:

Flocare Infinity pompset

Verwijder het paarse afsluitdopje op het kraantje. Plaats vervolgens de spuit op het paarse driewegkraantje en draai het kraantje zo dat één pinnetje naar de spuit wijst en één pinnetje naar de sonde.

Amika Smart pompset

Plaats de spuit op het paarse driewegkraantje. Draai het paarse kraantje zo dat één pinnetje naar de spuit wijst en één pinnetje naar de sonde.

Kangaroo Joey pompset

Verwijder het paarse dopje en plaats de spuit op het paarskleurige uiteinde.

6. Spuit vervolgens langzaam het lauwe water de sonde in.
7. Draai het kraantje (eventueel) weer terug. Draai het kraantje zo dat één pinnetje naar de sonde wijst en één pinnetje naar de pomp.
8. Activeer de voedingspomp door op start/stop te drukken

Op deze manier spuit u de sonde via de pompset door.

9.10.2 Stappenplan rechtstreeks op de sonde doorspuiten

1. Was uw handen.
2. Zet een spuitje en kopje lauw water klaar.
3. Zet de voedingspomp in pauzestand door 1 keer op de start/stop toets te drukken.
4. Draai het systeem van de sonde af.
5. Zuig met de spuit het benodigde aantal milliliters lauw water op uit het kopje. Indien nodig: plaats een tussenstukje op de spuit.
6. Koppel de spuit met een draaibeweging aan de sonde.
7. Spuit vervolgens het lauwe water langzaam de sonde in.
8. Koppel de spuit met een draaibeweging van de sonde af.
9. Sluit het systeem weer aan.
10. Zet de voedingspomp weer aan door op start/stop te drukken.

Op www.sorgente.nl vindt u van beide mogelijkheden een filmpje: www.sorgente.nl/voorlichtingsfilms-sondevoeding

10 ONDERHOUD EN REINIGING VAN UW VOEDINGSPOMP

Ook uw voedingspomp heeft onderhoud nodig. Zo kunt u voorkomen dat de voedingspomp onnodig alarm geeft of zelfs stuk gaat. U kunt het onderhoud voor een groot deel zelf uitvoeren.

Voordat u begint met reinigen:

- Schakel de voedingspomp volledig uit.
- Verwijder de stekker uit het stopcontact.

10.1 Richtlijnen reinigen

- Reinig de voedingspomp minstens 1 keer per week met een vochtige doek.
- Reinig de sensoren ook minstens 1 keer per week, met een wattenstaafje. Op de afbeeldingen hiernaast kunt u zien dat deze zich achter het deurtje bevinden op de diverse pompen, en hoe u deze kunt herkennen.
- Komt er voeding op de pompbehuizing, sensor of de rotor terecht? Maak dit meteen schoon. U kunt hiervoor een wattenstaafje gebruiken.
- Indien noodzakelijk kunt u de rugtas wassen op 40 graden. Drogen in de droger wordt afgeraden.

Ingeval van een rotor in de voedingspomp (Flocare Infinity en Kangaroo Joey): zorg ervoor dat de rollers in de rotor en de rotor zelf schoon zijn, zodat ze vrij kunnen draaien.

Indien u niet zorgvuldig omgaat met de voedingspomp en toebehoren, dan wordt u aansprakelijk gehouden voor eventuele reparaties. De bijbehorende kosten worden aan u doorbelast.

10.2 Technisch onderhoud voedingspomp

Om de kwaliteit van de voedingspomp te kunnen waarborgen is er eens in de twee jaar technisch onderhoud nodig. Als dit moet gebeuren aan de voedingspomp die u in bruikleen heeft, dan zullen we deze vervangen door een nieuwe voedingspomp.

Vervangen: hoe gaat dit?

- U ontvangt een brief van Sorgente waarin we aankondigen dat uw voedingspomp aan vervanging toe is. We vragen u om te reageren via e-mail.
- Na uw e-mail nemen we telefonisch contact op voor het maken van een afspraak om de nieuwe voedingspomp bij u te bezorgen.
- Wanneer u de nieuwe voedingspomp ontvangen en geïnstalleerd heeft, dan dient u de oude pomp te retourneren aan Sorgente. U kunt hiervoor de oranje verzenddoos gebruiken waarin uw oude pomp geleverd is, of een eigen variant hierop. In **H 14.2** kunt u lezen hoe u de doos vervolgens kosteloos terug kunt sturen.
- Als de pomp besmet is met een MRSA bacterie, dan is het niet mogelijk deze aan ons op te sturen. Volgt u in dat geval de aanwijzingen in **H 14.3**.
- U kunt het gebruik van sondevoeding voortzetten met de nieuwe voedingspomp.

11 VERZORGING

Bij het gebruik van sondevoeding is een goede verzorging van uw mond, neus en gebit belangrijk. In dit hoofdstuk leggen we uit hoe u dat kunt doen. Ook het verwisselen van pleisters en het verzorgen van de verschillende soorten katheters komt aan bod.

11.1 Uw mond, gebit en neus verzorgen

Wanneer u niet mag of kunt eten wordt er weinig speeksel aangemaakt. Hierdoor kunnen ontstekingen ontstaan aan het tandvlees of het mondslijmvlies. U kunt dit voorkomen door de volgende adviezen op te volgen:

- Poets 2 keer per dag uw tanden en tandvlees met een fluoride bevattende tandpasta en gebruik een zachte tandenborstel.
- Houd de mond vochtig door regelmatig te spoelen met kraanwater of door af en toe – mits toegestaan – een suikervrij zuurtje of kauwgom te gebruiken.
- Verzorg een gebitsprothese op normale wijze.
- Spoel de mond tussendoor met water.
- Gebruik lippencrème of -zalf om de lippen soepel te houden.
- Verzorg de neus met een in water gedrenkt gaasje of wattenstaafje. Gebruik eventueel fysiologisch zout in druppels of spray. Dit is verkrijgbaar bij de drogist of apotheek.

Stimuleer kinderen om 2 keer per dag tanden te poetsen met kindertandpasta en een kindertandenborstel, eventueel een derde keer met alleen water. Masseer ook het tandvlees regelmatig.

11.2 Neus- en wangpleister verwisselen

Neuspleister zonder extra wangbevestiging.

Het is belangrijk om de neuspleister regelmatig te vervangen. Vervang de pleister elke 2-3 dagen, of eerder wanneer deze loslaat. Zo blijft de pleister goed vastzitten. Ook blijft de neusmaagsonde goed op zijn plaats zitten. Door de neusmaagsonde net even anders vast te plakken voorkomt u huidirritatie en drukplekken in de neus. Zorgt u bovendien dat de huid waarop de neuspleister komt te zitten droog en vetvrij is, dan blijft de neuspleister goed plakken.

Hoe verwisselt u de neuspleister?

1. Leg de benodigde materialen klaar: een spiegel, een nieuwe neuspleister en eventueel een pleister om de sonde aan de wang te bevestigen.
2. Was uw handen met zeep.
3. Haal de oude pleister voorzichtig los en zorg ervoor dat de sonde op de juiste plaats blijft zitten. Het is handig om een markering aan te brengen op de sonde. Óf let op het cijfer dat op de sonde staat.
4. Voor het verwijderen van plakresten op de huid gebruikt u water en zeep of een pleister verwijderingspray. Let op dat uw huid niet kapot gaat!
5. Controleer of de sonde droog is. U kunt deze met een schoon doekje afvegen.
6. Zorg dat de plek op en rond de neus droog en vetvrij is. Wij adviseren vooraf geen vette cosmetica zoals crème te gebruiken. Verder kunt u het gebied met water en zeep, alcohol of pleister verwijderspray vetvrij maken. Droog goed na.
7. Het bovenste (brede) gedeelte van de pleister plakt u op de neus. De 2 onderste gedeeltes gaan circulair om de sonde heen.
8. De neuspleister is makkelijker weer te verwijderen door de pleister eerst nat te maken met een washandje of door het maken van kleine flapjes aan de 2 onderste gedeeltes zodat u een aanvangspunt heeft wanneer de neuspleister vervangen moet worden.

Vervang de eventuele wangpleister nádat u de neuspleister heeft verwisseld. Tegelijk vervangen wordt afgeraden: dan blijft de neussonde mogelijk niet goed op zijn plaats zitten.

Op www.sorgente.nl staat onderaan de volgende pagina een filmpje over het vervangen van een neuspleister: www.sorgente.nl/voorlichtingsfilms-sondevoeding

Hoe verwisselt u de wangpleister?

1. Leg de benodigde materialen klaar: een spiegel en 1 of 2 nieuwe wangpleisters (salter labs).
2. Was uw handen.
3. Haal de oude wangpleister voorzichtig los door het witte flapje voorzichtig los te trekken zodat u de sonde van de pleister af kunt halen.
4. Verwijder nu de ronde wangpleister voorzichtig van de huid.
5. Plak de nieuwe pleister.
6. Trek de plakrand (bescherming) van de wangpleister af met het witte flapje aan de bovenkant.
7. Trek het witte flapje naar voren of naar beneden en positioneer de sondeslang op de pleister.
8. Breng het witte flapje weer terug in positie en controleer of er voldoende fixatie is verkregen.

Wangpleister

Ingeval van huidirritatie kunt u een huidbeschermende pleister bestellen.

11.3 Een PEG-katheter verzorgen

Het verzorgen van een PEG-katheter (Percutane Endoscopische Gastrostomie) is belangrijk om de levensduur van de katheter te verlengen. Onze ervaring is dat de richtlijnen voor het verzorgen per instelling kunnen verschillen.

Hierna beschrijven we de meest toegepaste richtlijnen

11.3.1 Verzorging in de eerste zeven dagen na plaatsing

In de eerste zeven dagen na plaatsing is de verzorging anders dan in de dagen erna. Het is belangrijk om de PEG-katheter de eerste dagen zo min mogelijk te bewegen. Daarom zit het buitenste schijfje strak vast op de huid.

Op voorschrift van het ziekenhuis wordt de PEG-katheter wel of niet dagelijks verzorgd. Als u de PEG-katheter niet dagelijks hoeft te verzorgen dan krijgt u een instructie mee over de te volgen procedure. Heeft de PEG-katheter wel dagelijks verzorging nodig dan doet u dit op de volgende manier:

1. Verzamel alle benodigde materialen, zoals gazen en splitgazen 10x10 cm of 5x5 cm en pleisters.
2. Was uw handen.
3. Open de verpakking van de gazen en splitgazen.
4. Giet op de gewone gazen wat desinfectievloeistof.
5. Verwijder de oude gazen.
6. Inspecteer de huid rondom de fistel op huidirritatie, roodheid, zwelling en drukplekken.
7. Maak de huid rondom de fistel schoon door de natte gazen in één beweging rond de PEG-katheter te bewegen. Maak altijd in een ronddraaiende beweging schoon vanaf de opening naar de buitenkant.
8. Gebruik voor elke beweging een schoon gaasje.
9. Laat de desinfectievloeistof even drogen en leg daarna een splitgaas om de PEG-katheter en plak deze eventueel vast.

Deze stappen dienen 1 à 2 keer per dag te worden uitgevoerd. De eerste week mag u nog niet zwemmen en niet in bad. Er mag wel worden gedoucht.

Gebruik het liefst splitgazen. Knip zelf geen gazen in: die gaan vaak rafelen.

11.3.2 Verzorging na de eerste week

Na de eerste week verzorgt u de PEG-katheter als volgt:

1. Verzorg de insteekopening dagelijks met water en zeep.
2. Inspecteer de insteekopening dagelijks op roodheid, zwelling, huidirritatie en drukplekken.

 U mag met uw PEG-katheter onder de douche, zwemmen en in bad. Alleen wanneer u dat prettig vindt of er nog steeds wat lekkage is, kunt u gaasjes onder de externe fixatiedisk doen.

Na ongeveer één week is het fistelkanaal gevormd en mag u de buitenste fixatiedisk van de PEG-katheter iets losser zetten. Dit doet u op de volgende manier:

1. Was uw handen.
2. Schuif de externe fixatiedisk iets over de PEG-katheter naar boven. De ruimte tussen de huid en de externe fixatiedisk mag 5 tot 10 mm zijn.

Om de disk steeds weer op dezelfde plaats te houden kunt u met een watervaste stift een streepje zetten op de PEG-katheter ter hoogte van de externe fixatiedisk.

Is uw PEG-katheter voorzien van een klemmetje, waarmee de PEG-katheter dicht geklemd kan worden? Dan adviseren we dit klemmetje steeds op een andere plaats op de PEG-katheterslang te gebruiken. Zo voorkomt u het ontstaan van een knik of zwakke plek in de slang van de PEG-katheter.

Om te voorkomen dat de PEG-katheter vastgroeit in het fistelkanaal of maagslijmvlies is het van belang om de sonde te dompelen. Dit wordt gedaan door de externe fixatiedisk 5 cm van de buikwand te schuiven en daarna de PEG-katheter met dezelfde afstand naar binnen te schuiven. Het dompelen moet zonder al te veel weerstand kunnen worden gedaan.

11.4 Een gastrostomie (ballon) katheter of button verzorgen

Het verzorgen van een gastrostomie katheter of button is belangrijk om de levensduur van de katheter of button te verlengen. U doet dit als volgt:

1. Verzorg de insteekopening dagelijks met water en zeep.
2. Inspecteer de insteekopening dagelijks op roodheid, zwelling, huidirritatie en drukplekken.
3. Is de inhoud van de ballon na de eerste controle hetzelfde gebleven? Controleer dan na 2 weken weer. Wanneer u moet aanvullen controleert u weer na 1 week. Vul aan tot het volume zoals aangegeven door de fabrikant.

Is de gastrostomie katheter of button geplaatst ter vervanging van een eerdere PEG-katheter, gastrostomie katheter of button? Dan mag u er meteen na plaatsing gewoon mee onder de douche, zwemmen en in bad. U hoeft ook geen gaasje meer onder de externe fixatiedisk te bevestigen. Wanneer u het prettig vindt of als er nog steeds wat lekkage is kunt u dit wel doen.

Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat de gastrostomie katheter of button niet vastgroeit in het fistelkanaal of maagslijmvlies. Overleg met uw arts of dompelen en draaien nodig is.

Dompelen: beweeg de gastrostomie katheter over een lengte van 5 cm omhoog en weer omlaag in het fistel. Bij een button is dit niet mogelijk.

Draaien: draai de sonde 1 keer per dag 180 graden rondom zijn as, zowel linksom als rechtsom.

 U vult de button of G-tube met water via het bijspuitpunt. De benodigde hoeveelheid water staat op de button of G-tube zelf aangegeven.

11.5 Een PEG-J katheter verzorgen

Ook voor een PEG-J (Percutane Endoscopische Gastrojejunostomie) katheter geldt dat u met de juiste verzorging de levensduur van de katheter kunt verlengen. Zo moet u de insteekopening dagelijks verzorgen. U doet dit als volgt:

1. Verzamel alle benodigde materialen, zoals gazen en splitgazen 10x10 cm of 5x5 cm en pleisters.
2. Was uw handen.
3. Open de verpakking van de gazen en de splitgazen.
4. Giet op de gewone gazen wat desinfectievloeistof.
5. Verwijder de oude gazen.
6. Inspecteer de huid rondom de PEG-J katheter op huidirritatie, roodheid, zwelling en drukplekken.
7. Maak de huid rondom de fistel schoon door de natte gazen in één beweging rond de PEG-J katheter te bewegen. Maak altijd in een ronddraaiende beweging schoon vanaf de opening naar de buitenkant.
8. Gebruik voor elke beweging een schoon gaasje.
9. Laat de desinfectievloeistof even drogen en leg daarna een splitgaas om de PEG-J katheter en plak deze eventueel vast.

Gebruik het liefst splitgazen. Knip zelf geen gazen in: die gaan vaak rafelen.

Om te voorkomen dat de PEG-J katheter vastgroeit, is het belangrijk de sonde te dompelen: beweeg de gastronomie katheter over een lengte van 5 cm omhoog en weer omlaag in het fistel. Overleg met uw arts hoe vaak dit gedaan moet worden.

11.6 Een jejunostomie katheter verzorgen

Het verzorgen van een jejunostomie katheter is belangrijk om de levensduur van de katheter te verlengen. Let er wel goed op dat de katheter niet uit het fistelkanaal schiet.

Wanneer de jejunostomie katheter niet is vastgehecht is het belangrijk dat deze tijdens het verzorgen op de juiste plaats blijft zitten. U kunt met een watervaste viltstift een streep zetten waar de katheter uit het fistelkanaal komt. Een andere manier: bevestig de katheter met een pleister op de huid.

De insteekopening heeft dagelijks 1 tot 2 keer per dag – afhankelijk van de afscheiding van wondvocht of huidirritatie – verzorging nodig. Dit doet u op de volgende manier:

1. Verzamel alle benodigde materialen, zoals gazen en splitgazen 10x10 cm of 5x5 cm en pleisters. Zorg ook voor een desinfectievloeistof met chloorhexidine (0,5%) en alcohol (70%).
2. Was uw handen.
3. Open de verpakking van de gazen en de splitgazen.
4. Giet op de gewone gazen wat desinfectievloeistof.
5. Verwijder de oude gazen.
6. Inspecteer de huid rondom de jejunostomie katheter op huidirritatie, roodheid, zwelling en drukplekken.
7. Maak de huid rondom de fistel schoon door de natte gazen in één beweging rond de jejunostomie katheter te bewegen. Maak altijd in een ronddraaiende beweging schoon vanaf de opening naar de buitenkant.
8. Gebruik voor elke beweging een schoon gaasje.
9. Laat de desinfectievloeistof even drogen en leg daarna een splitgaas om de jejunostomie katheter en plak deze eventueel vast.

Wanneer uw jejunostomie katheter met hechtingen is vastgemaakt kan/mag deze niet gedraaid worden.

12 COMPLICATIES BIJ GEBRUIK SONDEVOEDING

Het kan zijn dat u problemen ondervindt bij het gebruik van sondevoeding. In dit hoofdstuk vindt u de meest voorkomende complicaties. Per complicatie vindt u de mogelijke oorzaken en adviezen.

12.1 Misselijkheid en braken

Over het algemeen komen misselijkheid en braken vooral voor bij het starten met sondevoeding. Hoewel deze klachten meestal niet door de voeding zelf worden veroorzaakt kunt u het ongemak verminderen door de sondevoeding anders te gebruiken.

Hieronder vindt u een overzicht met mogelijke oorzaken en adviezen:

Mogelijke oorzaken	Adviezen
Te hoge toedieningssnelheid	<ul style="list-style-type: none"> • Spuit de sonde door met lauw water en zet dan de pomp 1 uur stil. • Indien er een opbouwschema gebruikt is, zet de pompstand 1 stap terug. • Neem een halfzittende houding aan. • Verminder in overleg met de voorschrijver de toedieningssnelheid.
Te groot volume per portie	<ul style="list-style-type: none"> • Bij portietoediening: dien de laatste portie minimaal 1 uur voor het slapen toe. • Ga over op continu voeden. • Pas in overleg met de voorschrijver het volume aan: kleinere porties of een meer geconcentreerde sondevoeding.
Te koude of te warme voeding	<ul style="list-style-type: none"> • Warm de (te koude) voeding voor gebruik op tot lichaams- of kamertemperatuur.
	<p> Verwarm au bain-marie of in de magnetron (laat niet koken).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Let op bij warm weer: plaats de rugzak met de sondevoeding niet vol in de zon.

12.2 Diarree

Mogelijke oorzaken	Adviezen
Te hoge toedieningssnelheid	<ul style="list-style-type: none"> • Pas in overleg met de voorschrijver het volume aan.
Te koude voeding	<ul style="list-style-type: none"> • Warm de voeding voor gebruik op tot lichaams- of kamertemperatuur. <p> Verwarm au bain-marie of in de magnetron (laat niet koken).</p>
Vezelarme of -verrijkte voeding	<ul style="list-style-type: none"> • Stap in overleg met de verwijzer over op een vezelrijke of vezelarme variant sondevoeding.
Onvoldoende hygiëne	<ul style="list-style-type: none"> • Was uw handen voor het bereiden of geven van voeding. • Gebruik schoon materiaal om de voeding klaar te maken. • Gebruik de voeding niet langer dan 24 uur. • Bewaar geopende sondevoeding in de koelkast (maximaal 24 uur)*.

* Uitzondering sondevoeding van Nestlé in bolusverpakking van 250 ml met Simplink-aansluiting: Compleat en Isosource Protein Fibre (12 uur)

12.3 Obstipatie

Er is sprake van obstipatie als u langer dan drie dagen geen ontlasting heeft gehad. Wanneer dit uw normale ontlastingspatroon is dan is er geen sprake van obstipatie.

Mogelijke oorzaken	Adviezen
Te weinig vochtinname	<ul style="list-style-type: none">• Ga na of de voorgeschreven hoeveelheid sondevoeding wordt toegediend.• Indien mogelijk: neem extra vocht. Tip: u kunt via het driewegkraantje ook een keer extra doorspuiten.
Vezelarme voeding	<ul style="list-style-type: none">• Stap in overleg met de verwijzer over op een vezelrijke variant sondevoeding.
Weinig beweging	<ul style="list-style-type: none">• Indien mogelijk: probeer meer te bewegen (wandelen en fietsen).

12.4 Irritatie van neus, keel of slokdarm

Mogelijke oorzaken	Adviezen
Sonde zit langere tijd tegen de neuswand / -vleugel waardoor een drukplek is ontstaan	<ul style="list-style-type: none">• Vervang de pleister en plak deze pleister net iets anders.• Verzorg het neusgat 3x per dag met een in water gedrenkt wattenstaafje.• Druppel of spray met een fysiologische zoutoplossing.• Gebruik afwisselend het linker- en rechterneusgat bij het inbrengen van de sonde.
Sonde inbrengen	<ul style="list-style-type: none">• Ingeval van een loopneus (na het inbrengen van de neusmaagsonde): voorzichtig snuiten. Meestal gaat het binnen 1 of 2 dagen over.• Irritatie na het inbrengen van de sonde kan verlicht worden door de keel vochtig te houden door bijvoorbeeld kauwgom te kauwen of een zuurtje of een waterijsje te eten.
Drogere mond en keel door minder of niet eten	<ul style="list-style-type: none">• Verlicht deze klachten door bijvoorbeeld kauwgom te kauwen of een zuurtje of een waterijsje te eten.
Allergie voor materiaal	<ul style="list-style-type: none">• Wissel van materiaal.

12.5 Klachten fistelkanaal

Mogelijke oorzaken	Adviezen
Niet goed passende button / G-tube	<ul style="list-style-type: none">• Laat bij button het fistelkanaal opmeten en plaats juiste maat button, controleer bij G-tube of diktemaat nog voldoet.
Onjuiste afstand (bij G-tube) tussen het externe fixatieplaatje en de buik	<ul style="list-style-type: none">• Zet het externe fixatieplaatje terug op de juiste plek.
Huidschimmel	<ul style="list-style-type: none">• Droog de huid en materialen zo goed mogelijk na het nemen van een bad of douche.• Laat u testen, behandel de schimmel en vervang de button.
Siliconenallergie	<ul style="list-style-type: none">• Vervang de button (ander materiaal).
Smetplekken onder button / plaatje G-tube	<ul style="list-style-type: none">• Houd de button goed droog: deppen niet wrijven. <p> Vervang tijdig de gaasjes.</p>
Wild vlees	<ul style="list-style-type: none">• Vermijd schuif-, duw- en trekkrachten op de sonde of extensionset.• Neem contact op met uw (huis)arts.

12.6 Verstopte sonde

Bij een verstopte sonde kunt u denken aan onderstaande oorzaken. In de kolom ernaast staan de adviezen.

Mogelijke oorzaken	Adviezen
Voedingssonde is onvoldoende doorgespoten	<ul style="list-style-type: none">• Spoel de voedingssonde 4 tot 6 keer per dag door met lauw water. Hierbij kunt u de volgende hoeveelheid water aanhouden:<ul style="list-style-type: none">- baby: 2 - 5 ml- peuter: 5 - 10 ml- kind: 10 - 20 ml- volwassene: 20 ml <p> Bij zichtbare verstopping, rol de sonde op de plek van verstopping voorzichtig tussen duim en wijsvinger in de lengte van de sonde.</p> <ul style="list-style-type: none">• Spoel ook door bij de volgende situaties:<ul style="list-style-type: none">- bij wissel van de voeding- voor én na het toedienen van portie- voor én na toedienen van medicatie- éénmaal per dag wanneer de sonde niet wordt gebruikt• Check of de verstopping is opgelost door:<ul style="list-style-type: none">- vul een 10-20 ml spuit met lauw water- spuit de voedingssonde met lichte druk door- laat even inweken- probeer door te spuiten
Gebruik verpulverde medicatie	<ul style="list-style-type: none">• Gebruik zoveel mogelijk vloeibare medicatie.• Gebruik bij het oplossen van een verstopping nooit een kleinere spuit dan een 10 ml spuit i.v.m. de kans op het 'opblazen' van de sonde. <p> De apotheker weet of de medicatie ook verkrijgbaar is in vloeibare vorm.</p>
Voedingssonde ligt niet juist of er zit een knik in de sonde	<ul style="list-style-type: none">• Controleer de juiste ligging van de voedingssonde. Ga ook na of de sonde bij de neus of onder de neuspleister niet is geknikt. <p> Verander van positie: op linker- of rechterzij. Wat u ook kunt doen: spuit wat lucht in zodat de sonde van de maagwand komt. Raadpleeg thuiszorg (indien aanwezig), anders de huisarts.</p>
Sonde zit langer dan de gebruiksduur	<ul style="list-style-type: none">• Check de gebruiksduur <i>Neusmaagsonde</i><ul style="list-style-type: none">- PVC: vervangen na maximaal 1 week- PUR: vervangen na maximaal 6 weken- Siliconen: vervangen na maximaal 3 maanden<i>Gastrostomiesonde of button</i> vervangen na 3 maanden

12.7 Uitvallen van voedingssonde

Om verschillende redenen kan het voorkomen dat de voedingssonde eruit valt. Hieronder staan – per sonde – de meest voorkomende oorzaken. In de kolom ernaast staan de adviezen.

Mogelijke oorzaken	Mogelijke oorzaken	Adviezen
Neusmaagsonde	Een flinke hoestbui en/of braken.	<ul style="list-style-type: none">• Controleer de sonde op een juiste ligging.• Breng de sonde opnieuw in of laat de sonde opnieuw inbrengen.• Fixeer de sonde goed op de neus en op de wang.• Controleer of de neuspleister niet nat is waardoor de sonde onder de pleister heen en weer kan glijden.
Neusduodenum-jejunumsonde	Er is aan de sonde getrokken.	<ul style="list-style-type: none">• Laat de sonde opnieuw inbrengen in het ziekenhuis.• Fixeer de sonde goed op de neus en op de wang.• Controleer of de neuspleister niet nat is waardoor de sonde onder de pleister heen en weer kan glijden.
Gastrostomiekatheter met ballon of button	Kapotte ballon van de button/G-tube.	<ul style="list-style-type: none">• Check of de ballon nog voldoende is gevuld. Vul desnoods de ballon aan.• Indien kapot: breng een nieuwe button of g-tube in.
Jejunostomiesonde	Er is aan de sonde getrokken.	<ul style="list-style-type: none">• Laat de sonde opnieuw inbrengen in het ziekenhuis.• Fixeer de sonde goed op de buik.

Reserve sonde

Voor alle sondes die thuis (opnieuw) ingebracht kunnen worden is het verstandig om een reserve sonde in huis te hebben. Deze kunt u bestellen bij Sorgente.

Aanhoudende klachten?

Heeft u – na het opvolgen van de adviezen – nog steeds klachten? Neem dan contact op met uw diëtist of (huis)arts.

13 BESTELLEN

In dit hoofdstuk leest u hoe u kunt bestellen. U kunt dit online doen of telefonisch bij een medewerker van ons Klantenteam.

13.1 De eerste bestelling doet uw diëtist of arts

Uw diëtist of arts heeft bij Sorgente een aanvraag ingediend om voor een bepaalde periode sondevoeding aan u te leveren. Op de pakbon bij iedere bestelling en in uw online 'Mijn Sorgente' account kunt u zien tot wanneer uw vergoedingsperiode loopt. Uw medische voeding wordt tot het einde van de vergoedingsperiode vergoed door uw zorgverzekeraar.

 Ondanks de vergoeding kan het zijn dat de voorgeschreven medische voeding wordt verrekend met uw eigen risico.

Komt de voeding niet in aanmerking voor vergoeding? Dan moet u de producten zelf betalen. U ontvangt dan een factuur van Sorgente.

13.2 De volgende bestelling: zelf bestellen

Na de eerste bestelling via de diëtist of arts dient u de sondevoeding en eventuele toebehoren zelf te bestellen. U kunt online bestellen via uw 'Mijn Sorgente' account of telefonisch contact opnemen met de medewerkers van ons Klantenteam. Natuurlijk kan ook uw zorgverlener dit voor u doen. Dan is het wel belangrijk dat u duidelijke afspraken maakt over wie de benodigde materialen wanneer bestelt.

Wij maken u graag attent op onze kijk op duurzaam bestellen en vragen u maximaal 1x per maand voeding en/of toebehoren te bestellen. Kijk daarom voordat u sondevoeding bestelt of u ook toebehoren nodig heeft. Zo sparen we het milieu en minimaliseren bijkomende kosten.

13.3 Online bestellen

Wanneer u online bestelt, kunt u:

- een tijdvak voor de bezorging kiezen;
- een afhaalpunt aangeven;
- de bezorging van uw bestelling volgen.

1. Ga naar www.sorgente.nl en klik op 'Mijn Sorgente'.
2. Log in met uw *e-mailadres en wachtwoord*.
3. Wilt u:
 - een nieuwe bestelling samenstellen?
 - klik op *Toon mijn vergoede producten*
 - uw bestelling herhalen?
 - klik op *Mijn bestellingen* en kies de bestelling die u opnieuw wilt plaatsen.
U kunt deze vervolgens nog aanpassen.
4. Doorloop het bestelproces en klik op *Bestelling afronden*.

U kunt producten en toebehoren die u vaker gaat bestellen als Favoriet kenmerken met ster. Bij een volgende bestelling zijn deze dan gemakkelijk op te zoeken.

Wanneer u vóór 16.00 uur bestelt dan wordt uw bestelling binnen 1-2 werkdagen bezorgd. Bestellingen vrijdag na 16.00 uur worden op dinsdag bezorgd.

13.3.1 Wat is 'Mijn Sorgente'?

Dit is een persoonlijke, beveiligde online omgeving. Hier kunt u:

- uw producten (opnieuw) bestellen
- uw vergoeding en einddatum inzien
- in één oogopslag al uw vergoede producten zien.

13.3.2 Activeer uw 'Mijn Sorgente' account

Voordat u online kunt bestellen dient u eenmalig uw 'Mijn Sorgente' account te activeren. Dit doet u in vijf stappen:

1. Ga naar www.sorgente.nl en klik op 'Mijn Sorgente'.
2. Klik op *Account activeren*.
3. Kies *Ik heb een voorschrift*.
4. Vul uw *klantnummer of adres* en uw *geboortedatum* (of dat van uw kind) in.
5. Vul uw e-mail adres in en kies *een wachtwoord*.

13.4 Klantenteam Sondevoeding

U kunt uw bestelling ook telefonisch doorgeven.

De medewerkers van het Klantenteam Sondevoeding zijn elke werkdag telefonisch bereikbaar. De actuele openingstijden kunt u zien op onze website.

- telefoon : 030 - 634 62 69
- e-mail : teamsondevoeding@sorgente.nl

13.5 Klantenteam KinderCare

Wilt u voor uw kind (jonger dan 18 jaar) bestellen? Dan kunt u telefonisch contact opnemen met Klantenteam KinderCare via:

- telefoon : 030 - 634 62 64
- e-mail : teamkindercare@sorgente.nl

'Als ik iemand met vragen over het gebruik van sondevoeding kan helpen dan is mijn werkdag geslaagd!'

*Angelina Winkelman,
medewerker Klantenteam Sondevoeding*

14 STOPPEN EN RETOURNEREN

In dit hoofdstuk leest u welke stappen er gevolgd moeten worden op het moment dat het gebruik van sondevoeding stopt. Ook leggen we uit hoe en onder welke voorwaarden u sondevoeding en/of toebehoren kunt retourneren.

14.1 Stoppen met sondevoeding? Laat het ons weten

Indien het gebruik van sondevoeding stopt dient u ons zo spoedig mogelijk te informeren. Graag ontvangen we van u een e-mail met daarin het klantnummer, naam, geboortedatum én de stopreden.

- Volwassen gebruikers kunnen mailen naar teamsondevoeding@sorgente.nl.
- Ouders van kinderen onder de 18 jaar kunnen mailen naar teamkindercare@sorgente.nl.

Indien het niet mogelijk is om te mailen kunt u ons telefonisch op de hoogte stellen: bel met het Klantenteam van Sorgente.

Let op: een voedingspomp en/of rugzak van Sorgente zijn altijd in bruikleen. Deze dienen bij het stoppen met sondevoeding zo snel mogelijk geretourneerd te worden aan Sorgente.

14.2 Hoe kunt u retourneren?

Om de sondevoeding, toebehoren, voedingspomp, rugzak en andere hulpmiddelen te retourneren kunt u gebruikmaken van de oranje verzenddoos van Sorgente. Deze doos is geleverd bij de eerste sondevoeding of bij de instructie van de voedingsverpleegkundige van Sorgente. Heeft u deze doos niet meer? Natuurlijk kunt u ook een andere stevige doos gebruiken.

1. Ga naar onze website en log in bij 'Mijn Sorgente' en zoek op retourformulier. Heeft u geen 'Mijn Sorgente' account, ga dan naar www.sorgente.nl/retourneren.
2. Vanuit hier kunt u een retourformulier downloaden, printen en invullen. Vervolgens stuurt u deze in de doos mee terug naar Sorgente.
3. Noteer onderstaand antwoordnummer op de doos om het pakket kosteloos aan Sorgente terug te sturen. U kunt het pakket bij een PostNL pakketpunt inleveren. U ontvangt van hen een verzendlabel en barcode; bewaar deze goed.

Sorgente B.V.
Antwoordnummer 6036
3990 VB Houten

4. Als het lastig voor u is om het pakket weg te brengen naar een PostNL punt, dan kunt u de doos ook gratis door PostNL laten ophalen. Met het klantenteam van Sorgente kunt u hier telefonisch een afspraak voor maken. Dit is een ophaal afspraak zonder tijdvak. Bent u niet de hele dag thuis? Dan is een ophaal afspraak niet geschikt.

Het PostNL pakketpunt bij u in de buurt.

Via www.post.nl/locatiewijzer vindt u het pakketpunt bij u in de buurt.

14.3 Voorwaarden retourneren sondevoeding, voedingspomp en toebehoren

Indien u sondevoeding, voedingspomp en eventuele toebehoren wilt retourneren dient dit te voldoen aan bepaalde voorwaarden.

MRSA besmetting

In het geval van een dergelijke besmetting is zelf retourneren niet mogelijk. Wij verzoeken u zsm telefonisch contact op te nemen met het Klantenteam om uitbreiding van de besmetting te voorkomen. Zij zullen met u doornemen hoe u de pomp met adapter het beste in een vuilniszak verpakt, en wat te doen met overige toebehoren. Vervolgens maken zij een afspraak met u, zodat een verpleegkundige van Sorgente de pomp met adapter binnen 2 weken bij u ophaalt.

Sondevoeding

Voor het retourneren van sondevoeding gelden de volgende voorwaarden:

- De minimale hoeveelheid is 3 omdozen.
- De tijd tussen ontvangst en retour sturen van de voeding is maximaal 14 dagen.
- De producten zijn schoon, onbeschreven en onbeschadigd: geen deuken, scheuren of beschreven etiketten.
- De originele verpakking is compleet en onaangebroken.
- U heeft de producten op een koele (3°C-25°C) en droge plek bewaard.
- De periode tot de THT-datum is langer dan drie maanden.

Pompen en toebehoren

Om pompsystemen of toebehoren (hulpmiddelen) terug te kunnen sturen moeten deze nog zijn verpakt in de ongeopende, originele omdozen. Ook kleine toebehoren die nog in een verzegeld, plastic zakje zijn verpakt – dus niet geopend – kunt u retour sturen. Let op: de sticker mag niet opengescheurd zijn. Alle andere losse producten kunnen wij niet retour nemen vanwege hygiëne redenen. Bij twijfel kunt u contact opnemen met het Klantenteam.

Buttons

Als u een klacht heeft over een button, neem dan eerst contact op met ons Klantenteam. Zij zullen samen met u inschatten óf en hoe de button geretourneerd kan worden.

Deze voorwaarden zijn opgesteld in het streven naar een doelmatig gebruik van de materialen en ter bewaking van de kwaliteit.

15 VERKLARENDE WOORDENLIJST

Aanhangtijden

De aanhangtijd is hoe lang de voeding op kamertemperatuur aan een systeem gekoppeld kan zijn zonder dat de kwaliteit achteruit gaat.

Aansluiting van spuiten en systemen

ENFit
Luer
Luer-Lock
Conisch/Katheter-tip
ENLock
Nutrisafe2

Afsluitdopje

Een dopje waarmee u een sonde of pompset afsluit.

Bijspuitpunt

Het punt van de sonde of pompset waar het mogelijk is om water of medicatie door te spuiten.

Driewegkraantje

Een tussenstukje met drie aansluitpunten. Het wordt gebruikt als tussenstukje tussen de sonde en de pompset. Via het derde aansluitpunt kunt u water of medicatie toedienen.

Druppelkamer

Het cilindervormige kamertje dat aan bepaalde pompsets zit. Hierin is zichtbaar met welke snelheid de druppels (sonde-)voeding worden toegediend.

Fistelkanaal

Een kunstmatig aangebracht kanaal. Bij de PEG-katheter bijvoorbeeld loopt het kanaal naar de maag.

Fixatie

Het goed vastzetten of vastplakken van een sonde om uitvallen en verschuiven te voorkomen.

Fixatiedisk/-plaatje

Een plaatje op de buik, waarmee de PEG-sonde, gastrostomiesonde of PEG-J-sonde vastgezet kan worden om verschuiven van de sonde te voorkomen.

Fysiologisch(e) zout/-oplossing

Een oplossing van 0,9% zout / natriumchloride in water, hetgeen overeenkomt met vocht in lichaamswefsel.

Inloopsnelheid

De snelheid waarmee de (sonde-)voeding wordt toegediend. Op de pompen wordt dit aangeduid met 'Rate' of 'Aanvoersnelheid'. Het wordt altijd aangeduid in aantal ml/uur.

Insteekopening

Het begin van het fistelkanaal waardoor bijvoorbeeld de PEG-sonde de buikwand ingaat.

Machtiging

Vergoeding: de termijn waarin de door de verwijzer voorgeschreven sondevoeding wordt vergoed door uw zorgverzekeraar. Een machtiging wordt voor bepaalde of onbepaalde tijd ingediend.

Passtukje

Transparant tussenstukje aan Flocare Infinity pompsysteem dat met de open zijde gericht naar de pomp in de pomp geplaatst moet worden.

pH maagsap

De zuurtegraad van het maagsap.

Pompset

De slang die van de voeding door de pomp aan uw sonde is gekoppeld.

Rolregelklem

Een klemmetje op de pompset waarmee u handmatig de inloopsnelheid kunt regelen.

Rotor

Zwart ronddraaiend gedeelte in de Flocare Infinity pomp waar omheen het flexibele deel van de Flocare Infinity pompset gelegd moet worden.

Sensoren

De punten in de pomp – ook wel 'ogen' genoemd – waarmee (teveel) lucht of een stagnatie in de toediening van de (sonde-)voeding in de pompset wordt waargenomen. Waar deze sensoren zich bevinden staat in het stappenplan van uw voedingspomp.

Spike

De puntvormige verbindingadapter aan de pompset dat in het aanprikkpunt van de fles geprikt wordt om de verzegeling te doorbreken. Zo ontstaat de verbinding tussen pompset en voeding.

Toedieningssysteem

Een systeem – pompset, zwaartekracht of spuit – waarmee sondevoeding wordt toegediend.

Tussen- of koppelstukje

Het stukje tussen uw sonde en pompset en/of spuit. Of u dit nodig heeft is afhankelijk van het aansluitpunt van uw sonde.

Verwijzer

De diëtist of arts die u sondevoeding en/of toebehoren heeft voorgeschreven.

TREFWOORDENREGISTER

A

Aanhangtijden	27
Aansluiten pompset	12
Account activeren	39
Allergie voor materiaal, siliconenallergie	35
Amika voedingspomp stappenplan	16
Amika voedingspomp alarmeren oplossen	17

B

Bereikbaarheid Sorgente	7
Bestellen	38
Bewaren hulpmiddelen	27
Bewaren sondevoeding	25
Bezorgtijdvak	38
Braken	34
Bijspuitpunt	28

C

Complicaties	34
--------------	----

D

Diarree	34
Doorgankelijk(heid)	12, 20, 22, 28
Doorspuiten sonde	28
Douchen en in bad	31
Driewegkraantje	12, 28
Drukplek	30, 31, 35
Druppelkamer	20

E

Eerste bestelling	7, 38
Eigen risico	38, 44
ENFit, aansluiting	13, 21, 23
Eten en drinken	26

F

Factuur	38
Fistel, kanaal	31, 32, 33, 35
Fixatie	24, 31
Fixatiedisk/-plaatje	32, 35
Flocare Infinity voedingspomp stappenplan	14
Flocare Infinity voedingspomp alarmeren oplossen	15
Fysiologisch zout	30, 35

G

Gebit verzorgen	30
Gebruiksdur sonde	27, 36
Gastrostomie katheter of button, vervangen en verzorgen	27, 31, 32

H

Hechtingen	33
Huidirritatie	30, 31, 32, 33
Hulpmiddelen, vervangen, bewaren en retourneren	27, 40

I

Inloopsnelheid berekenen toediening via voedingspomp	13
Inloopsnelheid berekenen toediening via zwaartekracht	20
Instructie voedingsverpleegkundige Sorgente	7, 9
Irritatie van neus, keel of slokdarm	35

J

Jejunostomie katheter, vervangen en verzorgen	27, 33
---	--------

K

Kangaroo Joey voedingspomp stappenplan	18
Kangaroo Joey voedingspomp alarmeren oplossen	19
Klantenteam KinderCare, vragen, bestellen en retourneren	7, 39, 40
Klantenteam Sondevoeding, vragen, bestellen en retourneren	7, 39, 40

M

Maagsap	24, 25
Machtiging, machtigingsperiode	9
Medicijnen, toedienen	26
Mijn Sorgente, activeren en online bestellen	38, 39
Misselijkheid	34
Mond verzorgen	30
MRSA besmetting	29, 41

N

Neusmaagsonde, controleren ligging, vervangen	24, 27
Neuspleister verwisselen	30
Neus verzorgen	30

O

Obstipatie	35
Onderhoud voedingspomp	29
Online bestellen	38, 39
Opbouwschema	11

P

PEG-katheter, vervangen en verzorgen	27, 31
PEG-J katheter, vervangen en verzorgen	27, 33
pH bepalen	24
Pompbehuizing	29
Portie	22, 34
Productklacht button	41

R			U		
Reserve sonde		37	Uitvallen voedingssonde		37
Retourneren sondevoeding en toebehoren		40, 41	Upstream Occlusion		17
Retourneren voedingspomp		40, 41	V		
Rolregelklem		20	Vergoeding, vergoedingsperiode		9, 38
S			Verstopte sonde		36
Sensoren		15, 16, 29	Verwisselen sondevoeding		25
Spike		14	Vezelarme of -verrijkte voeding		34
Spoednummer		7	W		
Splitgazen		31, 33	Wachtwoord		38, 39
Stoppen met sondevoeding		40	Wangpleister verwisselen		30, 31
T			Z		
Temperatuur sondevoeding bij toediening		26	Zorgverzekeraar		38
Toedieningssnelheid		20, 34	Zuurtegraad, bepalen		24, 25
Tussenstukjes toediening via zwaartekracht		21	Zwemmen		31
Tussenstukjes toediening via spuit		23			

16 DISCLAIMER, PRIVACY STATEMENT EN ALGEMENE VOORWAARDEN

Gebruik van de handleiding

De informatie in deze uitgave is uitsluitend bedoeld als algemene informatie. Er kunnen geen rechten aan de informatie in deze handleiding worden ontleend. Hoewel Sorgente deze uitgave met de grootst mogelijke zorgvuldigheid heeft samengesteld kan Sorgente niet instaan voor de juistheid, volledigheid en actualiteit van de aangeboden informatie.

Producten van derden

Sorgente aanvaardt geen aansprakelijkheid en geen enkele verantwoordelijkheid voor het gebruik van de producten waarnaar in deze uitgave wordt verwezen. Het gebruik van deze producten is voor eigen risico.

Informatie gebruiken

Sorgente behoudt zich alle intellectuele eigendomsrechten voor met betrekking tot alle via deze handleiding aangeboden informatie. Het is niet toegestaan informatie uit deze handleiding te kopiëren of op enigerlei wijze openbaar te maken, te verveelvoudigen of te verspreiden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Sorgente.

Privacy statement

Wij gaan zorgvuldig om met uw gegevens. Wij verwijzen u naar onze site www.sorgente.nl voor ons volledige privacy statement.

Algemene voorwaarden

De meest recente versie van onze algemene voorwaarden kunt u vinden op onze site www.sorgente.nl.

30e druk juli 2023